selskapet kan bli fornybarlokomotiv:

ønt Statoil

økonom i Statoil, tviler på at det er oljeselskapene som vil lede an i det grønne skiftet.

Norges suverent største selskap har den siste tida måttet tåle krass kritikk for store tap i sin Nord-Amerika-satsing.

Etter nær ti år med protester og problemer med inntjening valgte Statoil i slutten av 2016 å selge seg helt ut av oljesandprosjektene i Canada. Salget medførte et tap på rundt 4,5 milliarder kroner i selskapet, som er 67 prosent eid av staten.

Det er småpenger sammenlignet med de totale tapene Statoil har tatt i Nord-Amerika de siste årene.

Siden oljeprisen startet å falle i 2014, har Statoil måttet nedskrive verdier på rundt hundre milliarder kroner.

Pengemaskin

Ekspansjonen i Nord-Amerika var en del av strategien til Statoil-direktør Helge Lund, som gikk av i 2014, men under hans etterfølger Eldar Sætre har Statoil fortsatt 170 milliarder i verdier i Nord-Amerika, først og fremst i skiferolje. Utsiktene for å tjene penger er dårlige på grunn av hard konkurranse og lave oljepriser.

På tross av lav oljepris tjener Statoil gode penger, men bare i Norge. I de første tre kvartalene av 2016 tjente Statoil 29 milliarder i Norge.

I utlandet tok man tap på 16 milliarder kroner i samme periode. I hvilke deler av Statoils internasjonale portefølje tapene kom, er usikkert, for selskapet oppgir ikke regnskap fra hvert enkelt land.

At Nord-Amerika er et tapsprosjekt, er det imidlertid liten tvil om.

– For Statoil er norsk sokkel blitt en pengemaskin som subsidierer tapsprosjekter i utlandet. Det er å skusle bort skattebetalernes penger, sier Noreng.

Han er klar på at Statoil bør vende nesa hjem og viser til at selv om under halvparten av Statoils aktiviteter er i Norge, kommer over 80 prosent av selskapets inntjening herfra.

– Statoil er opprettet med ett mål for øye, å utvikle olje- og gassnæringen på norsk sokkel. Der har man gjort en god jobb, men så roter man seg inn i altfor mye annet.

Grønn fornuft

Statoil er uenig i kritikken og mener de er godt stilt til et grønt skifte.

– En omfattende satsing på fornybar krever selskaper med teknologikompetanse, erfaring fra store prosjektutbygginger og finansiell fleksibilitet. Det har Statoil, og det er derfor fornuftig at selskap som Statoil investerer i lønnsomme, nye energiløsninger, sier Elin Isaksen, pressekontakt i Statoil.

Hun ber om tålmodighet når det gjelder selskapets internasjonale satsning.

– Mange av våre internasjonale prosjekter er i en tidlig fase. Over tid mener vi den internasjonale porteføljen vil vise seg å være lønnsom, sier Isaksen.

jos@klassekampen.no

SPØR ØKONOMEN

Grønn vekst?

Er grønn vekst mulig?

Roman Eliassen
MILJØ

I dag møtes NHO til årskonferanse med tema «Made in Norway» for å diskutere hvordan Norge skal oppnå grønn økonomisk vekst. NHOs tredelte visjon for vårt land er en bioøkonomi basert på hav- og skogbruk, industri basert på «grønne mineraler» (som silisium til bruk i solceller) og eksport av gass- og hydrogenkraft.

GRØNN FANTASI: Er økonomisk vekst forenlig med kutt i klimagassutslippene?
ARKIVILLUSTRASJON: KNUT LØVÅS

Slik skal Norge lede EU og resten av verden inn i lavutslippssamfunnet. I NHO-president Tore Ulsteins ord: «Framover må berekraft bety konkurransekraft. Dei som fylgjer med i timen, kan overleve og vekse … Berekraft kan bli det nye Made in Norway.»

Er grønn vekst mulig? Ideen om bærekraftig utvikling har vært i vinden siden Brundtland-kommisjonen i 1987 ville «endre vekstens innhold». Samtidig har kapitalismen holdt stø kurs mot miljøets undergang med stadig økende klimagassutslipp som fremste kjennemerke. Hvorfor skulle dette endre seg nå? Boken «Crisis System», redigert av Petter Næss og Leigh Price (2016), utfordrer vekstideologien. Drømmen om en grønn kapitalisme er en illusjon, skriver Næss.

All produksjon av varer og (nesten alle) tjenester, er forbruk av energi og ressurser vi ikke får tilbake. Med unntak av direkte solstråling er det ingen energi som kommer av seg selv. Når vi bruker energi, omdannes den til stadig mindre anvendelige former (entropi). Denne naturloven kan vi ikke omgå. Vi kan utsette tidspunktet vi når naturens bæregrense på, men ikke overkomme den.

En del av aktiviteten kan vris i mer miljøvennlig retning. Vann- og vindkraft er bedre enn olje og kull. Men all energiproduksjon krever også energiinnsats. Om vi skal produsere solceller til å dekke dagens energiforbruk, kreves det en enorm mengde energi til å utvinne og bearbeide «grønn» silisium, samt relativt knappe eller dyre råstoffer (indium, tellur, germanium, ruthenium).

Resirkulering krever også energi. En konstant positiv vekstrate fører på sikt til en mangedobling av den økonomiske aktiviteten og kan derfor umulig være bærekraftig.

Økonomisk vekst uten vekst i energi- og ressursbruk er et fantasifoster. Veien til en grønn økonomi må gå via mindre produksjon og forbruk – selv om sjarlatanene prøver å påstå noe annet.

NHO
Årskonferanse
5. januar 2017

I «Crisis System» skriver Arne Johan Vetlesen at venstresidens teoretikere har oversett konflikten mellom kapitalen og naturen. Kapitalens vekstdynamikk er en parasitt på naturen. Som Jin Xue skriver i samme bok: Det vil kreve moralsk vekst og oppvåkning for å temme den.

Roman Eliassen,
samfunnsøkonom

Lurer du på noe om samfunnsøkonomi, så skal våre økonomer gjøre sitt beste for å svare. Send inn ditt spørsmål til okonomi@klassekampen.no

Askill Halse

Katinka Holtsmark

Roman Eliassen

Jørgen Juel Andersen

Sara Cools